

Az Alföld Képcsarnoka

NAGY SÁNDOR

alakos kompozíciói mély nyomott hagynak bennünk. Jövő századoknak üzennek, oly egyéni jegyekkel, amelyek révén Nagy Sándort nemzedéke legjobbjai között tartjuk számon.

1923-ban született Bújban. A főiskolát 1949–1954 között végezte Mikus Sándornál, Kisfaludy Stróblnál és Pátzaynál. Járt a Szovjetunióban, Itáliában. Minden fontosabb kiállításon résztvett, de első egyéni kiállítására csak 1967-ben került sor az Ernst Múzeumban.

Az első benyomás: komor hangú, eredeti szobrász-tehetség, akinek van mondanivalója s azt egyénien formálja. A második észrevételünk, hogy egészen reálisan kidolgozott szobrai mellett nagy számmal láthatunk félig-kész műveket. Nem torzókat, hanem csak fölvetett gondolatokat, jelzésszerű motívumokat. A kettő között átmeneti forma is akad. Ennek termékein a fej általában realiztikus, mélyen humanus tartalommal, míg a törzs ismét jelzésszerű, kígyószerűen csavarodik, bár inkább rönkökből lépcsőszerűen hol ritmikusan, hol szeszélyesen kimódolt drapériával, amely azonban sokszor, a természet által kimunkált gyűrődésekre, vetődésekre utal. Mintha valóban versenyre akarna kelni a természettel, némelyik szobra ősi bálványoknak hat. Érzelmi és gondolati világa ősi rétegekbe nyúlik le. A forma révén természetesen, mert hiszen mindaz, amire szobrainak címe utal, a tűnődés, az ábrándozás, a gyász, a csodálkozás, a rémülés, a szemérmesség éppen úgy régi, mint mai jelenség. A forma kelti az ősiség és a hatalmas erő képzetét s éppen ezáltal válik időszerűvé, a lélek mélységeit megérintővé. A vihar, a tenger ugyanígy realizálódik szobraiban, természetesen elvontabb nyelven, jelképpé olvadva. Nagy Sándor formavilága régi ízeket és újszerűséget olvaszt egybe szétbonthatatlanul, amire a *Kohász* a legjobb példa. Mai téma, a forma időtlen, mint maga a természet anyaga, amit a szobrász csekély alakítással fölhasznált.

Mindezek után szoborról-szoborra haladva, egy más előjelű észrevételt is megfogalmazunk: ebben a művészetben sokkal több van, mint amennyit kiállított műveiben kifejezett. Érthetetlen, miért végez oly következetesen fél munkát, miért rendez anyagbemutatót, kész művek helyett? Miért nem viszi végig gondolatait, miért nem szabadítja ki a kőből a mondanivalót? Kevés szobrászunkban rejtőzik ekkora ereje a monumentalitásnak, nagy veszteség volna, ha töredékekkel elégedne meg.

Félreértés ne essék, egy erős tehetségről beszéltem, éppen kitűnő szobrai alapján. Paraszti fejei, több-

SZÍJ REZSŐ